

doba čas, ko se je učiteljski stan spontano otresel političnega jerobstva.

Potem pride doba, v kateri živimo sedaj. To je doba, o kateri je težko govoriti, ker je še nezaključena. Vedeti moramo, da se zdaj godijo stvari, ki bodo zelo izpremenile ljudsko mišljenje. Vsa znamenja kažejo, da je nekaj nehalo živeti in da se na drugi strani pojavlja nekaj novega. Točna označba bi bila odkrita beseda, ki pa začasno še ni na mestu. Eno pa je: bolj kot kdaj prej se je učiteljska skupnostna zavest izkazala v zadnjem času. Stanovska organizacija se je dokopala do tistega mesta, ki ji gre. Če ne dosega uspehov, ki bi odgovarjali njeni moči, ne smemo pripisovati tega organizacijskemu vodstvu, ampak svojevrstni politični strukturi naše okolice, predvsem pa svetovni gospodarski stiski. Neverjetna bolečina polna stran našega stanu je pa še vedno vmešavane nepokličanih faktorjev v učiteljske zadeve. (Primeri: afera Steblovnik in drugo!) Kakor je to težka stvar, bi se dala rešiti z naše strani na hudo preprost način, da bi se namreč vsak posameznik med nami zavedal, da je predvsem učitelj in samo učitelj. No, so pač ljudje ljudje in marsikdo si skuša ustvariti boljši položaj na račun drugih. Preko takih slučajev mora iti učiteljsko z žalostno ugotovitvijo, da posamezniki pač še niso zreli za resnično samostojnost in da ne znajo prelomiti z grenko tradicijo ukrivljenih hrbtov.

Torej bi bila kratka zgodovinska podoba našega stanu sledeča:

Najprej človek z majhno izobrazbo, ki je moral biti mežnar in organist, a ne samo iz hlapčevstva, ampak še večkrat iz skrbi za kruh. Počasi se je iz tega stvorila prava učiteljska podoba, otrok z nesamostojnim mišljenjem, ki so ga posamezne skupine rabile za kline na lestev, da so splezale do svoje moči. Prelom s takimi razmerami je došel do svoje odločilne faze šele v najnovejši dobi, ko se je z vso silo pokazala potreba enotne stanovske organizacije. Odslej je osnova, iz katere raste vse delo, neodvisna organizacija.

To bi bil zunanji razvoj, tako rekoč bolj politična stran, ki je pa ravno za naš stan tako značilna, da sodimo lahko na podlagi nje vse ostalo učiteljsko udejstvovanje. Dokler je učiteljsko tesno zvezano s političnimi skupinami, se prav za prav ne pozna, da obstaja v narodu kot homogeno enota s posebnim poslanstvom. Samo ob sebi je umevno, da tudi v enotnosti učiteljskega stanu ne sme trpeti svetovno in politično naziranje posameznikov.

Odnos učiteljskega stanu kot takega do najvažnejših osnov človeškega življenja se je pač izpreminjal pod najrazličnejšimi vplivi, tako da je težko dognati, do kje sega resnično učiteljsko mišljenje in kje začnjenja nasilna priklopitev k določeni miselnosti.

Orientiranost do Boga, religije in sploh do večnostnih idealov je bila v bistvu v vseh dobah enaka. Pripadnost k določeni politični skupini, oziroma zunanje izvrševanje verskih dolžnosti še ne moremo označevati in sprejemati za izraz resničnega notranjega čustvovanja in notranje urejenosti. Prav verska miselnost se je večkrat izrabljala kot označba in delila učiteljsko v dobro in slabo kategorijo. Res je, da široke učiteljske plasti niso globoko verne, da so sploh preveč pasivne napram verskemu življenju, res je tudi, da je v preteklosti tudi v učiteljskih vrstah pala marsikatera beseda proti veri, toda življenje je tako, da se verstva ne da ubiti s političnimi persekucijami, ampak samo z dobrim vzgledom in z aktivnostjo katoliških tovarišev. Kolikor bodo katoliški učitelji v učiteljski organizaciji storili, toliko bodo pomenili. Tudi to je del katoliške akcije. Najhuje in najtežje pa je in je to tudi stvar, ki se rada maščuje, označiti kakega človeka oziroma kako skupino kratkotalo za brezversko, kakor se je to delalo v pretekli dobi. Naše politično katolištvo je v resnici marsikoga odbilo od Cerkev. Saj ni pridnih Janezkov in hudobnih Miheev, saj smo menda vsi ljudje. Za katoli-

škega učitelja pa velja parola: Delaj, delaj, delaj!

Vidno se pa opažajo posledice deklaracijske dobe v razmerju med katoliškim in nekatoiškim učiteljem ravno radi verskega življenja. Od začetka se je vse balo, da bo naše katolištvo coklja, ob katero se bodo tovariši spodtikali. To ni res! Dogajajo se res neprijetni slučajji, toda so hudo redki. Ponajveč jih pa povzročajo fanatiki, bodisi z naše, bodisi z druge strani. O tem pa molčimo. Saj poznate tisti izrek: Gorje ljudstvu, kjer imajo fanatiki prvo besedo in ni nikogar, ki bi imel drugo besedo.

Katoliška misel uživa v stanovski organizaciji svobodo in spoštovanje. Izvzeti so slučajji, ki niso odvisni od organizacije, ampak od drugih faktorjev. To pa je gotovo, zmage nam ne bo nihče pritresel v naročje in bi bilo tudi neumno. Kdor hoče biti upoštevan, mora dati in se boriti, boriti...

Potem pride k vsemu še odnos do ljudstva in ljudskega življenja. Bodimo si odkriti, tistega ne more slovenskemu učitelju nihče očitati, da ljudstva ne ljubi ali da zanj ne dela. Saj je to neka stvar v vsakem izmed nas, ki obstoja že od začetka in je ni treba še posebej buditi z navodili, odredbami in poslanicami. Slovenski učitelj, ponovno poudarjam, je živel in živi z ljudstvom. Orientiran je bil vedno narodno in bi se njegovo delo še bolj poznalo, če bi nekaterim ljudem ne bilo veliko do tega, da to delo čim bolj ponižajo in podcenijo. Posebno velja to za zadnji čas. Odkrito namreč povem in tudi mogočnjaki, ki hočejo biti voditelji, to dobro čutijo, da se namreč učitelj bori za ljudstvo, za vsakega človeka. Potreboval jih bo v dnevih, ki prihajajo.

Nekoliko šibkejša je bila učiteljska socialna orientacija. K temu je pripomogla veliko naša meščanska vzgoja.

Da ne bi imel čuta za socialno pravičnost in brezupno stanje malega človeka, tega ne moremo trditi o učitelju. Toda današnji dan zahteva nekaj več kot usmiljenje, zahteva pravico.

Spet pogledimo odkrito resnici v obraz!

Pred nami se godi nekaj, čemur pravimo gospodarska kriza. Sklicujejo ankete, izdajajo odredbe, vse zastoj.

Jedro mora biti nekje drugje.

Doba kapitalističnega sveta umira. Okoli umirajočega bolnika je vse bolno. Vsa zdravila so zastoj. Kadar dere voda skozi nešte- to lukenj v staro ladjo, ni več pomoči. Ladjo je treba zapustiti in ustvariti novo.

In o tisti novi ladja sanja svet. Prav za prav tudi pripravlja že.

In če bodo vsi drugi stanovi, učitelj ne sme biti tisti, ki bi zamudil vlak.

S tem zaključujem.

Največja naša slabost je ta, da je naša socialna orientacija tako pletka in šibka kot malokaj Pustimo fraze, s katerimi nas pitajo, pustimo stvari, ki morajo že umreti, ker je tak čas, posvetimo svoje moči neznosnemu položaju kmetijskega in delavskega ljudstva. Stati je treba v areni življenja, ne pa v areni filozofskih razprav

Več ni treba povedati.

MIROSLAVA LEITGBER LJUBLJANA, JURČIČEV TRG ŠTEV. 3. Izdelovanje ročnih in strojnih voženj. Predtiskarija in izdelovanje šablon. Založba DMC in vsi potrebščini za voženje in predtisk.

OBLAČILNICA ZA SLOVENIJO LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 7. pripravlja svojo bogato zalogo manufakturnega blaga prvovrstnih čeških, nemških in angloških tovarn. Delavci nameščeni dolo blago tudi na obrabe proti predložitvi legitimaci.

Prosveta v banovinskih proračunih za 1932./33.

Kakor smo v članku o prosveti v drž. proračunu za 1932./33. napravili kratek pregled tega proračuna v primeri z državnim proračunom za leto 1931./32, tako prinašamo tudi pri razgovoru o prosveti v letošnjih banovinskih proračunih predvsem kratek pregled teh proračunov v primeri z lanskimi v splošnem oziru, kakor tudi z ozirom na prosveto posebej. Tak pregled nam zlasti služi, da vidimo, za koliko so v proračunih posameznih banovin porasle ali padle potrebe za prosveto, oziroma, v koliko so se mogle upoštevati pri danih priokih s splošno tendenco zmanjšanja tudi vseh samoupravnih proračunov za tekoče proračunsko leto.

Zato predvsem prinašamo pregled celokupnih banovinskih proračunov za 1932./33. v primeri s proračuni za 1931./32.

banovina	v l. 1931/32	v l. 1932/33	Zmanjšanje (povečanje) v %
Dravska	116,352.699	110,324.284	- 6.5
Savska	155,828.884	200,545.000	+ 29.3
Vrbska	56,355.588	36,410.309	- 35.4
Primorska	63,961.057	46,059.161	- 28.0
Drinska	100,737.592	87,169.545	- 13.5
Zetska	69,422.575	58,243.426	- 16.1
Dunavska	160,661.911	131,800.000	- 18.0
Moravska	84,882.000	49,300.000	- 41.9
Vardarska	74,783.494	53,919.292	- 21.9
Skupno	882,975.800	773,771.017	- 12.4

Tendenco zmanjševanja banovinskih proračunov je iz tega pregleda jasna; povečan je proračun za Savsko banovino, kar so neodložno zahtevale zlasti potrebe tehnične in zdravstvene značaja in banovinski dolgovi.

V naslednjem na isti način prinašamo pregled vsot, določenih za prosvetne oddelke:

banovina	1931/32		1932/33	
	1931/32	1932/33	v %	v %
Dravska	6,792.315	6,099.484	5.84	5.53
Savska	19,894.976	15,529.320	12.17	7.74
Vrbska	8,669.828	4,172.584	15.38	11.40
Primorska	8,941.600	4,881.932	13.99	10.60
Drinska	8,388.916	5,189.460	8.33	5.95
Zetska	7,117.000	7,108.200	10.02	12.22
Dunavska	9,084.466	9,772.522	5.66	7.41
Moravska	4,841.276	2,881.740	5.71	5.85
Vardarska	7,845.505	3,846.400	10.50	7.14
Skupno	81,575.882	59,431.622	9.23	7.55

Odstotek povečanja, oziroma zmanjšanja vsote, določene v posameznih letošnjih banovinskih proračunih, nam kaže kaj zanimivo variacijo. Med najdoslednejšimi je zmanjšanje pri proračunu Dravske banovine, ki je kolikor toliko vzporedno s splošnim zmanjšanjem proračuna. Občutno zmanjšanje proračuna prosvetnih oddelkov prikazujejo proračuni Vrbske, Drinske in Vardarske banovine, največje pa proračun Savske banovine. Nasprotno opažamo povečanje pri proračunih Zetske, Dunavske in Moravske banovine, čeprav so njihovi proračuni v celoti zmanjšani (posebno močno za Moravsko banovino).

Po tem splošnem pregledu se lotimo lahko podrobnejše razprave, ki naj se nanaša v glavnem le na proračune za tekoče proračunsko leto.

Ako pregledujemo banovinske proračune, vidimo, da se nanašajo na narodno prosveto predvsem vsote, prikazane v poglavjih

prosvetnih oddelkov. Razen na teh mestih prikazane pa služijo obči narodni prosveti še vsote v raznih drugih poglavjih, tako da moremo deliti to svoje poročilo na dva dela, ki jih zaznamujemo sledeče: A) prosveta v ožjem smislu, t. j. vse, kar je predvideno v poglavjih prosvetnih oddelkov, in B) prosveta v širšem smislu, kjer hočemo pregledati izdatke za specialno šolstvo in specialno narodno izobrazbo po ostalih poglavjih (za soc. pol. in nar. zdravje, za poljedelstvo, za trgovino in industrijo). Pregledu B) hočemo dodati tudi skupno vsoto izdatkov za narodno prosveto v širšem smislu iz preteklega proračunskega leta

A) PROSVETA V OŽJEM SMISLU.	
I. Dravska banovina:	
	Din
Osebnih izdatki	90.600
Banovinski šolski odbor	35.000
Stvarne potrebščine pomož. šol	145.000
Dotacije gluhonemnici v Ljubljani, deškemu vzgajališču v Ponovičah in zavodu za slepo deco v Kočevju	1.150.620
Razne potnine	25.000
Za zidanje in prezidavanje šolskih posopij	500.000
Za ustanovitev šol. fonda	500.000
Prispevki za izobrazbo učiteljstva in učencev	150.000
Za nar. prosveto in predavanja	100.000
Književne edicije in časopisi	25.000
Sokolu kraljevine Jugoslavije	500.000
Za vzdrževanje srednjih šol	720.000
Za vzdrževanje učit. šol	180.000
Za vzdrževanje mešč. šol	400.000
Izredne potrebščine teh šol	20.000
Honorarji za neobvezne predmete na sred. in mešč. šolah	75.000
Prispevek študijskemu fondu na vsučilišču	50.000
Podpore in stipendije dijakom	200.000
Dijaškim kuhinjam i. pod.	60.000
Muzejskim in zgodov. društvom	200.000
Odkup umetnin i. pod.	80.000
Varstvo zgod. predmetov in starin	30.000
Gledališčem in podež. odrom	500.000
Razno	298.000
skupno	6,099.484

II. Savska banovina:	
	Din
Osebnih izdatki	849.360
Razne potnine	65.000
Upravni stroški srednjih šol	2.162.000
Upravni stroški učit. šol	123.000
Upravni stroški mešč. šol	79.000
Upravni stroški naklade šol. knjig	3.333.960
Zdravljenje in prehrana dijakov	820.000
Gospodar in gospodinjski pouk in šolski vrtovi	100.000
Knjižnice narodnih šol	20.000
Nadaljevalni šolski tečajji	20.000
Učiteljski tečajji in pod.	20.000
Potovanja učencev	30.000
Gospodinjski in gospodarsko-zadružni tečajji	40.000
Kino in radio-aparati v podeželskih šolah	20.000
Čuvanje in poučevanje nar. umetnosti	15.000
Ljudska vsučilišča i. pod.	30.000
Podežel. čitalnice in knjižnice	25.000
Izdajanje knjig za narodno prosvetevanje	30.000
Podpore in stipendije dijakom	95.000
Učiteljem za delo na nar. posveč.	15.000
Dijaškim internatom in menzam	220.000
Gledališčem	1.400.000
Muzejem in muz. društvom	620.000
Čuvanje spomenikov	25.000
Sokolskim društvom	600.000
Jugoslav. akademiji v Zagrebu	120.000
Razne podpore	252.000
Podpore za zidanje šol	2.500.000

Pri naročilih potom Učit. gosp. poslovalnice upoštevajte knjigarno Učiteljske tiskarne!

LISTEK Poročilo o nastopu našega UPZ na I. slovenskem pevskem festivalu.

Ob priliki I. slovenskega pevskega festivala, ki se je vršil v proslavo 60-letnice ljubljanske Glasbene Matice, je nastopil tudi naš pevski zbor. O zboru, njegovem delovanju in nastopu so pisali časopisi sledeče: »Jutro« z dne 17. maja 1932.: Tretji del sporeda je zavzela produkcija učiteljskega zbora JUU Dravske banovine, ki ga že skozi toliko let vodi od uspeha do uspeha Srečko Kumar. Docela nerazumljivo mi je, kako more naše učiteljsko poleg svoje naporene vsakodnevnih dolžnosti najti še toliko idealizma in toliko nezmisljive energije, da nam v svojem zboru predstavlja sedaj tako reprezentativno četo vnetih propovednikov sodobne zborovske glasbe. V današnjih časih, ko je skrb za vsakdanji kruh podesetorena, je delo teh pionirjev kulture gigantsko. Ni možno zanikati, da je učiteljsko edini naš sloj, ki vžle vedno množičem se težkočam in oviram vrši svojo prostovoljno si nadeto nalogo

s fanatično zavzetostjo in ki si ne da vzeti vere in zaupanja v boljšo bodočnost, katero gradi samo s svojim kulturnim udejstvovanjem. Njihov nedeljski nastop je znova dokazal prožnost in inteligenco zbora, ki se ne straši tudi najtrših orehov zborovske literature, kot je n. pr. Kogojeva »Vrabcji in strašilo«. Izvajal je Lajovčev »Bolest kovača« in »Zelenega Jurija« istega skladatelja, pri kateri je solopart pela ga. Bernot-Golobova, nadalje omenjeno Kogojev, kateri je že pred leti prinesel isti zbor na ljubljanskem koncertu zasluženi uspeh, ter Adamičevi »Vragova nevesta« in »Potrkan ples«.

Popoldanski koncert je dostojno zaključil niz festivalskih koncertov Glasbene Matice ter je pokazal visoki nivo glasbene kulture vseh treh nastopajočih pevskih zborov. Posetilo je tudi to prireditve zastopstvo vseh izvenljubljanskih posetnikov festivalskih svečanosti.

»Slovenec« z dne 17. maja 1932.: Nazadnje smo slišali še naš učiteljski pevski zbor. Za nastop si je izbral dve Lajovčevi pesmi: »Bolest kovača« in »Zelenega Jurija«, težko Kogojev, »Vrabcji in strašilo« in Adamičevi »Potrkan ples« ter »Vragova nevesta«. Pri »Zelenem Juriju« je pela solistovski del ga. Bernot-Golobova. Učiteljski zbor je bil v najboljši formi. Ko smo ga primerjali z obema tujima zboroma, smo šele prav znali ce-

niti njegove vrline. Tudi učiteljski zbor je žel za svoje izvajanje viharno odobravanje. — T.

»Slovenski Narod« z dne 17. maja 1932.: K sklepu je pod vodstvom g. Srečka Kumarija zapel pevski zbor našega učiteljskega pet slovenskih mešanih zborov: Lajovca »Bolest kovača« in »Zeleni Jurij«, Kogojeva »Vrabcji in strašilo«, najtežjo pesem celega sporeda, in moji dve »Vragova nevesta« in »Potrkan ples«. Tudi pevski zbor JUU je svojo nalogo izvršil veledostojno, bravurozno in umetniško dovršeno.

Ada je odšla.

(Adi Ölhoferjevi, učiteljici v Toplicah pri Zagorju, v slovo.)

Ada. ! Z veseljem smo vzklikale Tvoje ime vse po vrsti: — Abi, Vida, Mara... — kadar smo Te sprejemale na pragu naših učiteljskih sobic. Prinesla si vselje v nje in tudi v naša srca neko nedopovedljivo razpoloženje. Bila si vsa z nami. Tvoj nasvet je bil vselje dober in pošten. Prišla si, kadar si slutila, da moreš pomagati. Kaj nam je bila Ada, boste vedeli najboljše ve in vi, ki ste bili do konca z njo v zakajeni dolini zagorske Moje besede pa so spomini, več let stari spomini.

Občudovanja vredno je bilo njeno drobno telesce, ki ni in ni hotelo kloniti naporu in je vestno prinašalo žrtve svojemu poklicu. Prelepa je bila njena duša, v trpljenju izčiščena.

Ada je znala vse, a najlepše od vsega je bila njena kolegijalna požrtvovalnost in njena ganljivo nesebična postrežljivost.

Kako prisrčne so bile francoske, italijanske, klavirske, glasbene in ne vem kakšne ure še, ki nam jih je »dajala« Ada, veselo in tako polne vsebine.

Sedaj pa je Ada odšla — za vedno. Mesto nje bodo prišli drugi v zakajeno dolino. Žrtvovali se bodo in delali — Ade pa ne bo več. Morda jo boste še našle ve, ki vam je bila najbližja in vam sedaj prevelika bolest ne da govoriti. Mislim, da bi jo mogle najti tam na sončnem hribu ob Savi, tam, kjer raste rododendron. Ada je ljubila sonce in dišeče cvetje. Ada je odšla — upajmo — v lepše doline. Samo lep spomin naj ostane po njej v nas; spomin na prelepo dušo, ki je sijala iz lepih modrih oči, na belo pravilico njenih tankih prstov, ki so božali bele tipke in budili v nas viharje čustev in prelepa hrepenjenja.

Ada, Ti naš beli spomin iz črne doline, sanjaj pokojno! Eluša.

Za popraviljanje šol	750.000
Šolski fond	50.000
Zidanje (3) srednjih šol	1.100.000
skupno	15.529.320

III. Vrbaska banovina:

Osební izdatki	236.420
Razne potnine	45.000
Za narodno prosvéčevanje	100.000
Srednje šolstvo	32.000
Dijaške stipendije	50.000
Upravni stroški narodnih šol	160.000
Gospodinske šole	100.000
Analfabetski tečajji	20.000
Ekskurzije učiteljev in učencev	5.000
Za zidanje šol	1.500.000
Za popravilo šol	300.000
Za šolsko upravo	300.000
Banovinski muzej	282.144
Banovinsko gledališče	1.024.000
skupno	4.172.564

IV. Primorska banovina:

Osební izdatki	59.600
Srednje šolstvo	575.000
Učiteljske šole	232.000
Meščanske šole	30.000
Narodne šole:	
Za zidanje in popravila	2.000.000
Za popravilo banov. šol. poslopj	13.000
Za učbenike ubožnim učencem	20.000
Za ureditev šolskih vrto	20.000
Za zabavišča in prehrano v njih	40.000
Analfabetski tečajji	20.000
Šolske kuhinje	15.000
Gospodinske šole in tečajji	40.000
Splošne šolske potrebšćine	200.000
Kulturnim, znanstvenim in glasbenim društvom	50.000
Čuvanje narodnih starin	100.000
Banovinsko gledališče	360.000
Biblioteke	25.000
Muzeji	100.000
Sokolskim društvom	80.000
Tečajji sokolskih det	20.000
Učiteljski tečajji	10.000
Odkup knjig	5.000
Banovinski šolski odbor	45.000
Stalni banovinski šolski fond	506.832
Banovinska galerija umetnosti	215.500
skupno	4.881.932

V. Drinska banovina:

Osební izdatki	68.460
Razne potnine	105.000
Upravni stroški in nagrade banovinskega šolskega odbora	61.000
Upravni stroški prosv. oddelka in sreskih šolskih nadzornikov	30.000
Izdatki za srednje šole	745.000
Izdatki za učiteljske šole	60.000
Izdatki za meščanske šole	20.000
Izdatki za gospodinske šole	260.000
Izdatki za zabavišča	40.000
Izdatki za pomožno šolstvo	20.000
Za zidanje in popraviljanje šol	1.800.000
Za šolsko opravo	500.000
Šolske stanice in ambulantne šole	5.000
Narodne knjižnice in čitalnice	50.000
Prosvetni tečajji za odrasle	80.000
Učiteljski tečajji	40.000
Učit. in učeniške ekskurzije	10.000
Šolske kuhinje pri narodnih šolah	80.000
Šolski muzej	5.000
Kulturnim, prosvetnim in podob. društvom	200.000
Muzejskim in drugim znanstvenim društvom	45.000
Gledališče	300.000
Umetn. razstave in odkup umetnin	40.000
Sokolska organizacija	350.000
Dijaške kuhinje	50.000
Dijaške ekskurzije	15.000
Dijaška udruženja	10.000
Sokolski dom v Sarajevu	150.000
skupno	5.139.460

VI. Zetska banovina:

Osební izdatki	47.200
Potni stroški	125.000
Nagrada blagajniku banovin. šol. odbora	60.000
Izdatki za srednje in učit. šole	995.000
Podpore dijakom srednjih, učit. in visokih šol	30.000
Za ekskurzije srednjih in učit. šol	15.000
Za vzdrževanje meščanskih šol	50.000
Za zidanje novih osnovnih šol	1.000.000
Za popravilo osnovnih šol	100.000
Za dovršitev začelih osnovnih šol	250.000
Za ustanavljanje ambulantnih šol	40.000
Fondu za ustanavljanje šol za umno zaostalo deco	30.000
Ubožnim šolam za pohištvo	20.000
Za narodno prosvéčevanje s predavanji i. pod.	25.000
Nabavka orodja za ročno delo v osnovnih šolah	20.000
Narodne knjižnice in čitalnice	30.000
Ustanavljanje in vzdrževanje gospodinskih tečajev	360.000
Šolske kuhinje	50.000
Za dovršitev in opremo gimnazijskih poslopj v Peći in Beranah	2.500.000
Sokolskim društvom	150.000
Prosvetnim, humanim in drugim društvom	50.000
Društvom trezne mladine	10.000
Znanstv. prosvetne publikacije	10.000
Dijaškim kuhinjam	50.000
Za varstvo starin	50.000
Muzeju na Cetinju	10.000
Banov. gledališću na Cetinju	600.000
Banov. tiskarni na Cetinju	490.000
Razno	5.000
skupno	7.108.200

VII. Dunavska banovina:

Osební izdatki	481.522
Potnine	91.000
Upravni stroški prosv. oddelka	103.000
Upravni stroški in nagrade banov. šolskega odbora	32.000
Izdatki za srednje in učit. šole	1.400.000
Izdatki za meščanske šole	45.000
Narodne šole:	
Nakup šolskih klopi	100.000
Učbeniki za ubožne učence	100.000
Šolske knjižnice	50.000
Knjige za izpitni dar	50.000
Učiteljske in učeniške ekskurzije	20.000
Teor. in praktični pedag. tečajji	20.000
Sveti sr. šolskih nadzornikov	30.000
Podpore za zidanje šol	2.000.000
Podpore za vzdrževanje šol	50.000
Posoj. fond za zidanje šol	2.000.000
Analfabetski tečajji	20.000
Gospodinski tečajji	100.000
Šolske kuhinje	60.000
Fond za pomožno šolstvo	10.000
Nagrade za nar.-izobraž. delovanje	10.000
Knjige za nar. knjižnice in čitalnice	50.000
Nagrade učiteljem nižorgan. šol	50.000
Znanstvenim in prosvet. društvom	100.000
Humanim in drugim društvom	20.000
Sokolskim društvom	500.000
Zidanje sokolskih domov	480.000
Gledališče (beogr., požarevačko in novosadsko)	1.200.000
Arheološke zbirke	10.000
Odkup umetnin in prirejanje razstav	30.000
Glasbenim šolam in pev. društvom	100.000
Siromašnim dijakom	80.000
Tiskanje knjig za nar. prosvéč.	100.000
Razno	280.000
skupno	9.772.522

VIII. Moravska banovina:

Osební izdatki	278.740
Razne potnine	113.000
Izdatki za srednje in učit. šole	818.000
Izdatki za prosv. oddelka	33.000
Za zidanje in popravilo nar. šol	1.000.000
Analfabetski tečajji	70.000
Šolske kuhinje	30.000
Ekskurzije	30.000
Narodno prosvéčevanje	100.000
Gospodinski tečajji	50.000
Tečajji za ročno delo	10.000
Učiteljski izobraževalni tečajji	10.000
Dijaške kuhinje	30.000
Dijaške podpore	34.000
Sokolskim društvom	100.000
Banovinskim gledališčem	105.000
Za zidanje in popravilo cerkvá	50.000
Banovinski muzej	30.000
Odkup knjig	20.000
skupno	2.881.740

IX. Vardarska banovina:

Osební izdatki	106.860
Razne potnine	30.000
Upravni stroški prosv. oddelka	22.000
Nagrade ban. šolskega odbora	18.000
Izdatki za srednje in učit. šole	441.540
Izdatki za meščanske šole	90.000
Razne konference	35.000
Za zidanje in popravilo nar. šol	1.500.000
Ambulantne šole in šol stanice	10.000
Pedagoški tečajji za učitelje	40.000
Šolske kuhinje	20.100
Šolski vrtovi	10.000
Knjige za odlične učence	30.000
Ekskurzije	10.000
Analfabetski tečajji	25.000
Gospodar-zadružni in gospodinski tečajji	50.000
Knjige za narodno prosvéčevanje	50.000
Nagrade za narodno-izobraževalno delovanje	10.000
Sokolskim društvom	100.000
Sokolski domi	150.000
Kulturnim, prosvetnim in humanim društvom	50.000
Gledališću v Skoplju	400.000
Muzeju v Skoplju	80.000
Internati	250.000
Razne podpore	158.000
skupno	3.846.400

(Dalje prihodnjič.)

Splošne vesti.

— Sreska društva, ki pošiljajo dopise poštne prosto na uredništvo »Učiteljskega Tovariša«, opozarjamo, da so pisma le tedaj poštne oproščena, ako napravijo naslov: Jugoslovensko učiteljsko udruženje — sekcija za Dravsko banovino (uredništvo »Učiteljskega Tovariša«) v Ljubljani. Sicer moramo plačati kazen. — Sekcija JUU.

— Kolekovanje izpričeval v osnovnih šolah. Zakon o izpremembah in dopolnitvah zakona o taksah je prinesel mnogo izprememb glede kolekovanja izpričeval, a za osnovno šolo ostanejo v veljavi isti predpisi kot dosedaj. § 42 pravi: Tar. post. 311. Za izpričevala učencem ob koncu šolskega leta ali za potrdila med letom: l. osnovnih šol za vsak razred 5 Din. Glede oprostite ne predpisuje novi zakon nikakih sprememb in ostane v veljavi dosedanji predpis, da so oproščeni oni otroci, katerih starši predložijo potrdilo o siromaštvu.

— Odbor za gospodinsko-nadaljevalne šole je imel dne 8. maja t. l. sejo v Celju. Situacijsko poročilo je podal referent za gospodinsko nadaljevalno šolstvo šolski svetnik

gosp. J. Krošl, kakor tudi referat o uvodnem tečaju Tov. M. Pleškova je poročala o praktičnih tečajih, tov. Andr. Grum-Skuljeva pa o uporabljivi literaturi pri gospodinsko nadaljevalnih šolah. Sklenjeno je, da bo tudi letos teoretični in praktični tečaj za učiteljice gospodinsko nadaljevalnih šol. Razpis in pogoji bodo objavljeni v najkrajšem času v »Učiteljskem Tovarišu«. Sprejet je bil predlog, naj se doda uvodnemu tečaju še pouk iz higiene, praktičnemu tečaju pa sistematičen pouk iz vrtnarstva in živinoreje. Učnemu načrtu je treba še dodati pregled uporabljive slovenske literature za pouk pri gospodinsko nadaljevalnih šolah.

SPOMINJAJTE SE UČITELJSKIH DOMOV V LJUBLJANI IN MARIBORU!

Tovarišice maturantkinje zasebnega žen. učiteljskega v Mariboru leta 1922! Dne 27. junija poteče 10 let, odkar smo se ločile. O ljubljenosti smo si, da se po desetih letih zopet snidemo. Eventualne predloge glede kraja in časa snidenja sporočite na naslov: Mimica Semetova, učiteljica, Jurklošter pri Laškem.

— Kmetijska Matica. Prejeli smo in objavljamo: V letošnjem izdanku Kmetijske Matice izidejo sledeče 4 knjige:

1. Inž. Teržan: »Več dobre krme!«, delo o modernem travništvu, okrašeno s številnimi slikami.
 2. Miloš Stibler: »Zadružništvo«, 2. del kot nadaljevanje lanskega 1. dela.
 3. Ivan Albreht: »Dom na Slemenu«, izvirna povest, zajeta iz življenja slovenskega kmeta med vojno in po vojni.
 4. Veliki koledar Kmetijske Matice za l. 1933, ki bo predvsem posvečen najvažnejšim problemom občinske uprave.
- Članarina znaša 20 Din, poština posebej. Prijave sprejemajo krajevni poverjeniki odnosno direktno uprava Kmetijske Matice v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7.

Tiskovine

1. Spisek otrok, ki so dorasli za vpis v šole
2. Spisek defektnih otrok po §§ 15. in 58. zakona o narodnih šolah
3. Matični zdravstveni list za defektne otroke
4. Poročilo o boleznih pri otrocih

po novih pravilnikih

- I. o zdravniškem pregledu otrok za vpis v šole;
- II. o zdravniškem pregledu dece za sprejem v šole za defektno deco in dolžnostih zdravnikov v teh šolah

ter vse nove predpise

- a) o zdravniškem pregledu dece za vpis v šole;
- b) o postopanju za vpis dece v šole za nezadostno razvito deco in učnih načrtih za te šole;
- c) o postopanju za vpis dece v gluhozemnice in učnih načrtov za gluhozemno deco;
- d) o postopanju za vpis slepe dece v zavode za slepo deco in učnih načrtih za pouk slepe dece

izda

UČITELJSKA TISKARNA V LJUBLJANI. Tiskovine se lahko naroče takoj, za knjigo o vseh gornjih novih predpisih pa sprejema prednaročila.

KNJIGARNA »UČITELJSKE TISKARNE« v Ljubljani, Franciška ulica šte. 6.

— Slovenska Matica objavlja: Letošnji knjižni dar je izredno zadovoljil slovensko javnost.

Na številne želje članov se veže l. zvezek Spektorskega Zgodovino socijalne filozofije zaradi obseznosti (306+VIII str.) tudi sam zase, ne torej, kakor je bilo prvotno določeno, skupno z drugim zaključnim zvezkom, ki izide prihodnje leto. Vezava je gotova. Člani torej lahko dobe letos 2 vez. knjigi (Vojna in mir in Spektorskega Zgodovino). Vezava v izvirne platnice stane za vsako knjigo 12 Din. Člani, ki so že prejeli brošuro Zgodovino Spektorskega, jo lahko zamenjajo za vezavo oz. jo lahko oddajo v vezavo Matični pisarni za enako ceno. Dobe se pa lahko tudi platnice po 8 Din izvod.

Novi člani se še vedno lahko priglašajo ali v pisarni SM na Kongresnem trgu št. 7 ali pri poverjenikih, tudi pismeno po dopisnici.

Članarina po = 867 strani) ostane nezvišana 50 Din. So torej najcenejše knjige.

Ljubljanski člani in člani, bivajoči v ljubljanski okolici, se naprošajo, da dvignejo knjige v Matični pisarni najkasneje do konca maja.

Od 1. junija naprej se bodo knjige dostavljale na dom proti dostavnini 2 Din.

POZIV SLOVENSKEMU UČITELJSTVU!

Udruženje moškega učiteljskega naraščanja v Mariboru ustanavlja svojo »Seminarsko knjižnico«. — Namen knjižnice je, da nudi gojencem učiteljskega najpotrebnejša dela vseh strok, ki prihajajo v seminarskih urah v poštev. Le na ta način je možno res uspešno izrabiti seminarske ure.

Imamo pač v Mariboru vsakovrstne knjižnice, toda one nimajo dovoljnega števila znanstvenih knjig, ki so v tem slučaju nujno potrebne. Poleg tega pa je rok, v katerem se knjige izposojujejo, zelo skromno odmerjen. Še huje pa je dejstvo, da baš najaktualnejših in najnovjših knjig vobče ni možno dobiti, tako da je seminarsko delo vselej otežkočeno. Seminarska knjižnica pa bi bila tudi stalno pri rokah, kar je pač najvažnejši moment.

Menda pač ni treba še nadalje pojasnjevati in utemeljevati naše zamisli. Vsak lahko takoj uvidi, da je zadeva nujna in potrebna. Udruženje se je obrnilo na vse merodajnejše činitelje, ki so se z veseljem odzvali našemu pozivu. Tem potom pa se obračamo predvsem na naše učiteljske, ki se je vselej zanimalo za naša stremjenja, ter jih dejansko podprlo. Prepričani smo, da bo tudi sedaj najbolj izpolnilo naše pričakovanje. Odbor Udruženja bo vsakemu darovalcu sporočil, kako se je njegov znesek porabil. Obenem pa bo »Učiteljski Tovariš« redno prinašal imena darovalcev knjig oz. zneskov — Naslov: Udruženje moškega učit. naraščanja, drž. moško učiteljske v Mariboru.

Vihar Danilo, t. č. predsednik.

— Učiteljski abiturienti, prošnje za sprejem v državno službo. Prosvetni oddelek kraljevske banske uprave v Ljubljani poziva po naročilu ministrstva prosvete vse učiteljske abituriente (inje), ki so vložili prošnje za sprejem v državno učiteljsko službo, da takoj predložijo vse originalne dokumente, ako tega niso storili ob vložitvi prošnje, temveč so namesto originalov priložili sodno overovljene prepise dokumentov. Ministrstvo prosvete, ki so mu bile decembra 1931. predložene prošnje z dokumenti, zahteva, da se mu naknadno pošljejo v upogled tudi originalne listine. Nekaterim prosilcem je prosvetni oddelek že vrnil originalne dokumente. Dotičniki naj jih nemudoma zopet predložijo. — Originalne dokumente naj prinesejo prizadeti osebno ali pa jih pošljejo prosvetnemu oddelku kraljevske banske uprave. — Isto velja tudi za bivše učitelje, ki prosijo za ponovni sprejem v državno službo. — Prošenj, katerim ne bodo predloženi originalni dokumenti (poleg dvojnih overovljenih prepisov), ministrstvo prosvete ne bo upoštevalo. — V bodoče je novo vložnim prošnjam brezpogojno priklopiti tudi vse originalne dokumente.

ALI IMAJO UČENCI MEŠČANSKIH ŠOL SE DOSTOP NA UČITELJSKE?

Zakon o meščanskih šolah je poveril poleg drugih nalog v § 1. toč. 3 tudi nalogo pripravljati učence za srednje strokovne šole — med katere moremo šteti tudi učiteljske. V zakonu o učiteljskih predpisuje § 34. nastopno: V I razred učiteljske se sprejemajo učenci srednje šole za opravljenim nižjim tečajnim izpitom, ki ga predpisuje minister za prosveto. Ob vpisu je treba ugotoviti, ali ima kandidat telesne in duševne sposobnosti, potrebne za opravljanje učiteljskega zvanja.

Učenci, ki so dovršili štiri razrede meščanske šole, se imajo sprejeti v I. razred učiteljske, če opravijo posebni izpit za sprejem na učiteljske po pravilniku, ki ga predpisuje minister za prosveto.

Finančni zakon za l. 1932/33 pa ukinja v § 24. drugi odstavek § 34. iz zakona o učiteljskih in dodaja: Sprejemnim izpitom na privatnih učiteljskih prisostvuje odposlanec ministra za prosveto ob stroških šole, na kateri se izpit opravlja. Na ta način absolventi meščanskih šol nimajo več dostopa na učiteljske.

DRUŠTVO »SOLA IN DOM«.

V nedeljo dne 8. maja je bil v telovadnici I. drž. gimnazije v Ljubljani ustanovljen občini zbor potrebnega društva: »Sola in dom«, katerega namen je ustvarjati in gojiti tesnejše stike med učitelji, roditelji in mladino. Organizacija pa ima poleg navedenih nalog tudi skrb za dobra stanovanja in zadostno prehrano otrok.

V imenu pripravjalnega odbora je pozdravil najzvoče starše in zastopnike banksi svetnik g. Ivan Pipan. Posebej je še pozdravil g. inšpektorja dr. Kotnika kot zastopnika prosvetnega oddelka kraljevske banske uprave; g. direktorja I. drž. gimnazije dr. Lončarja, nadzor. g. Skulja, kot zastopnika JUU, direktorja Trgovske akademije g. dr. Pirjevca, g. Fortuno kot zastopnika Pruskega društva »Sola in dom« ter zastopnika tiska.

G. direktor dr. Lončar je pozdravil iniciativno ustanovitve društva z željo, da pridejo starši in učitelji v tesnejše stike, pa tudi mladina mora imeti svojo besedo.

G. inšpektor dr. Kotnik želi v imenu banske uprave organizaciji najlepše uspehe in poudarja, da bodo stremjenja društva podpirala tudi oblastva.

O delu pripravjalnega odbora je podala poročilo g. dr. Ana Zalokarjeva. Starši so že dolga leta gojili željo po čim tesnejši vezi med učitelji in starši šole in domom. Zdravje in izobrazba sta največji dobrini, ki jih naj starši dajo svojim otrokom. Za otrokovo zdravje in izobrazbo je poklicana šola, treba pa je tesnejših vezi med njo in starši na eni ter otroci in učitelji in starši na drugi strani.